

УДК 336.13

ДОСЛІДЖЕННЯ ВАРТІСНИХ ПОКАЗНИКІВ ФУНКЦІОНУВАННЯ СИСТЕМИ ПУБЛІЧНИХ ЗАКУПІВЕЛЬ В УКРАЇНІ

Едуард Юрій; Оксана Грубляк

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича,
Чернівці, Україна

Резюме. Досліджено вартісні показники функціонування системи публічних закупівель в Україні. Наголошено на тому, що в сучасних умовах система публічних закупівель є одним із важливих засобів соціально-економічних перетворень у країні, сприяє формуванню конкурентного ринку для сталого й інноваційного розвитку. Підкреслено, що відкритість і прозорість на всіх стадіях закупівель це один із їх ключових принципів, головний чинник протидії корупції, зловживанням і розтратам публічних коштів. Зазначено, що питання прозорості та відкритості публічних закупівель в умовах війни відійшло на другий план, очікувана вартість закупівель у 2022 році була меншою, ніж у попередні періоди. Війна значно ускладнила саме проведення закупівель, що суттєво вплинуло на публікацію інформації про закупівлі. Тенденція зменшення очікуваної вартості закупівель також зумовлена тим, що через повномасштабне військове вторгнення росії та активні бойові дії значно зменшилась і сама кількість замовників. Протягом 2022 року спостерігається суттєве скорочення процедур закупівель за основними їх типами. На Prozorro було закрито доступ до інформації про всі оборонні закупівлі. У 2020 році з метою протидії коронавірусу з'явився новий вид закупівель – закупівля без використання електронної системи Covid-19. Протягом 2019–2022 років зростала популярність процедури закупівлі з використанням електронного каталогу. У 2021 році замовники почали використовувати такий тип закупівлі, як запит ціни пропозиції. Очікувана вартість конкурентних закупівель протягом 2018–2021 років зростає, однак у 2022 році цей показник на 61,59% менше, ніж у 2021 році. Динаміка ж очікуваної вартості неконкурентних закупівель протягом досліджуваного періоду має висхідну тенденцію. Ефективність публічних закупівель у 2021 та 2022 роках складає майже 6%. Економія коштів в закупівля, які успішно завершилися, в 2020 році, склала понад 47,3 млрд грн, у 2021 році – близько 60 млрд грн, а у 2022 році – майже 20 млрд. грн. Сьогодні у Prozorro немає повної інформації про проведені протягом воєнного часу закупівлі. Саме тому доцільним та актуальним постає питання налагодження інтеграції систем Prozorro та ДКСУ для обміну даними.

Ключові слова: публічні закупівлі, відкритість публічних закупівель, прозорість публічних закупівель, електронна система закупівель, типи процедур закупівлі, очікувана вартість закупівель, конкурентні закупівлі, неконкурентні закупівлі.

https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu2024.03.104

Отримано 07.03.2024

UDC 336.13

STUDY OF COST INDICATORS OF THE FUNCTIONING OF THE PUBLIC PROCUREMENT SYSTEM IN UKRAINE

Eduard Yurii; Oksana Hrubliak

Yuri Fedkovych Chernivtsi National University, Chernivtsi, Ukraine

Summary. The cost indicators of the functioning of the public procurement system in Ukraine were studied. It is emphasized that in modern conditions, the public procurement system is one of the important

means of socio-economic transformations in the country, contributes to the formation of a competitive market for sustainable and innovative development. It was emphasized that openness and transparency at all stages of procurement is one of their key principles, the main factor in combating corruption, abuse and waste of public funds. It is noted that the issue of transparency and openness of public procurement in wartime has been put on the back burner, the expected cost of procurement in 2022 was lower than in previous periods. The war significantly complicated the conduct of procurement, which significantly affected the publication of information about procurement. The tendency to reduce the expected cost of purchases is also because due to the full-scale military invasion of Russia and active hostilities, the number of customers has also significantly decreased. During 2022, there will be a significant reduction in procurement procedures by their main types. Access to information on all defense purchases was closed on Prozorro. In 2020, a new type of procurement appeared in order to combat the coronavirus – procurement without the use of the electronic Covid-19 system. During 2019–2022, the popularity of the procurement procedure using the electronic catalog grew. In 2021, customers began to use this type of procurement as a request for a quote. The expected value of competitive procurement during 2018–2021 is increasing, but in 2022 this indicator is 61.59% less than in 2021. The dynamics of the expected value of non-competitive purchases during the studied period have an upward trend. The efficiency of public procurement in 2021 and 2022 is almost 6%. Savings in purchases that were completed amounted to more than UAH 47.3 billion in 2020, about UAH 60 billion in 2021, and almost UAH 20 billion in 2022. Today, Prozorro does not have complete information on wartime purchases. That is why the issue of establishing the integration of the Prozorro and DKSU systems for data exchange becomes expedient and relevant.

Key words: *public procurement, openness of public procurement, transparency of public procurement, electronic procurement system, types of procurement procedures, expected cost of procurement, competitive procurement, non-competitive procurement.*

https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu2024.03.104

Received 07.03.2024

Постановка проблеми. Сучасна система публічних закупівель є одним із важливих засобів соціально-економічних перетворень у країні, адже вона не тільки забезпечує суспільні потреби в товарах і послугах на основі прозорого механізму ефективного використання бюджетних коштів, а й сприяє формуванню конкурентного ринку для сталого й інноваційного розвитку.

2022 рік став роком жорстких випробувань як для всієї країни, так і для сфери публічних закупівель зокрема. Реагуючи на виклики, що постали перед Україною, система закупівель протягом року продемонструвала гнучкість, зумівши при цьому зберегти ключові принципи: прозорість, конкуренцію, відкриті дані – наскільки це є можливим в умовах війни [1].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Закупівлі за публічні кошти є предметом тривалих дискусій як науковців, так і практиків. Серед тих, хто досліджували проблематику здійснення публічних закупівель, необхідно виділити: Воровську Л. А., Гермашева Ю., Грицишена Д. О., Лаговську О. А., Легенчука С. Ф., Свірко С. В., Супрунову І. В. та інших.

Метою дослідження є проведення аналізу вартісних показників функціонування системи публічних закупівель в Україні.

Постановка завдання. З метою досягнення визначеної мети поставлено такі завдання: розкрити значення публічних закупівель, їх відкритості та прозорості; визначити вплив воєнного стану на проведення публічних закупівель і публікацію інформації про них; проаналізувати динаміку та структуру очікуваної вартості закупівель за основними типами процедур; надати пропозиції щодо вдосконалення прозорості публічних закупівель в Україні як найбільш дієвого їх антикорупційного запобіжника.

Виклад основного матеріалу. Публічні закупівлі – це складова системи управління державними фінансами, що являє собою унормований механізм фінансово-економічних відносин між державою та суб'єктами господарювання з приводу реалізації державного замовлення на товари, послуги, роботи на засадах

добросовісної конкуренції серед учасників, максимальної економії та ефективності, цільового використання бюджетних коштів, відкритості й прозорості на всіх стадіях закупівель, рівноправності учасників, об'єктивного та неупередженого оцінювання пропозицій конкурсних торгів, запобігання корупційним діям і зловживанням на досягнення цілей державної соціально-економічної політики з метою задоволення відповідних суспільних потреб [2].

Відкритість і прозорість на всіх стадіях закупівель – це один із ключових принципів, що закріплені у Законі України «Про публічні закупівлі». Його зміст полягає в тому, що держава гарантує та надає громадянам можливість отримувати інформацію, на що саме і як держава та місцеве самоврядування витрачають кошти бюджетів. Це основний чинник протидії корупції, зловживанням і розтратам публічних коштів.

Мінімальна форма прояву принципу відкритості – інформування про те, що закупівля відбулася, максимальна можливість відслідкувати всі етапи закупівлі, від публікації плану до звіту про виконання договору, взяти, конкуруючи з іншими учасниками, безпосередню участь у закупівлі, отримати від замовника зворотний зв'язок. Конкуренція, в свою чергу, допомагає замовникам провести закупівлю ефективніше (отримати кращу ціну та вищу якість).

Питання прозорості та відкритості публічних закупівель в умовах війни відійшло на другий план [3]. За даними електронної системи очікувана вартість закупівель у 2022 році була меншою, ніж у попередні періоди.

Війна значно ускладнила саме проведення закупівель, що суттєво вплинуло на публікацію інформації про закупівлі, в першу чергу, через такі причини:

1. Вимоги поточного законодавства. Починаючи з 28 лютого 2022 року питання публічних закупівель регулювалися постановою Кабінету Міністрів України № 169, якою замовникам надано дозвіл не публікувати відомості про проведені закупівлі в Prozorro. Після червневих змін до Постанови, які зобов'язали замовників проводити спрощені процедури, кількість закупівельників у системі зросла й, відповідно, зросла очікувана вартість процедур закупівель. Тож ймовірно, що до цих змін частина замовників не лише не публікувала дані, але й взагалі нічого не купувала.

2. Фізична неможливість публікувати дані. Перебої в енергопостачанні, загрози ракетних ударів, активні бойові дії й окупація унеможливають для деяких замовників проведення закупівель в електронній системі та публікацію даних про них.

3. Можлива загроза безпеці від оприлюднення. Деколи дані про предмети закупівель, місця поставок, розташування складів потенційно можуть загрожувати безпеці під час війни. Тому, щоб не наразити на додаткову небезпеку ракетних ударів не варто розкривати місце розташування складів, куди постачаються бронезилети чи медикаменти, гуманітарні вантажі.

4. Невідкладність потреби. В умовах повномасштабної війни очікуваними є ситуації, коли певні товари, роботи та послуги потрібні негайно. Відповідно, інколи немає часу та можливості не тільки провести конкурентні процедури, а й навіть опублікувати відомості в Prozorro [4].

Крім вище переліченого, тенденцію зменшення у 2022 році очікуваної вартості закупівель можна пояснити тим, що через повномасштабне військове вторгнення Росії та активні бойові дії значно зменшилась і сама кількість замовників.

Щоб переконатися в тому, що ключовий вплив на динаміку очікуваної вартості закупівель у 2022 році мало повномасштабне військове вторгнення Росії, активні бойові дії на території нашої країни та, як наслідок, відповідні рішення влади, необхідно порівняти дані 2022 року з показниками попередніх досліджуваних років (рис. 1).

Очікувана вартість закупівель протягом весни 2021 року дещо зменшувалася, повторюючи загальну тенденцію 2018–2020 років, однак від березня до вересня 2022 року спостерігалось значне (більш ніж у 10 разів) її зниження.

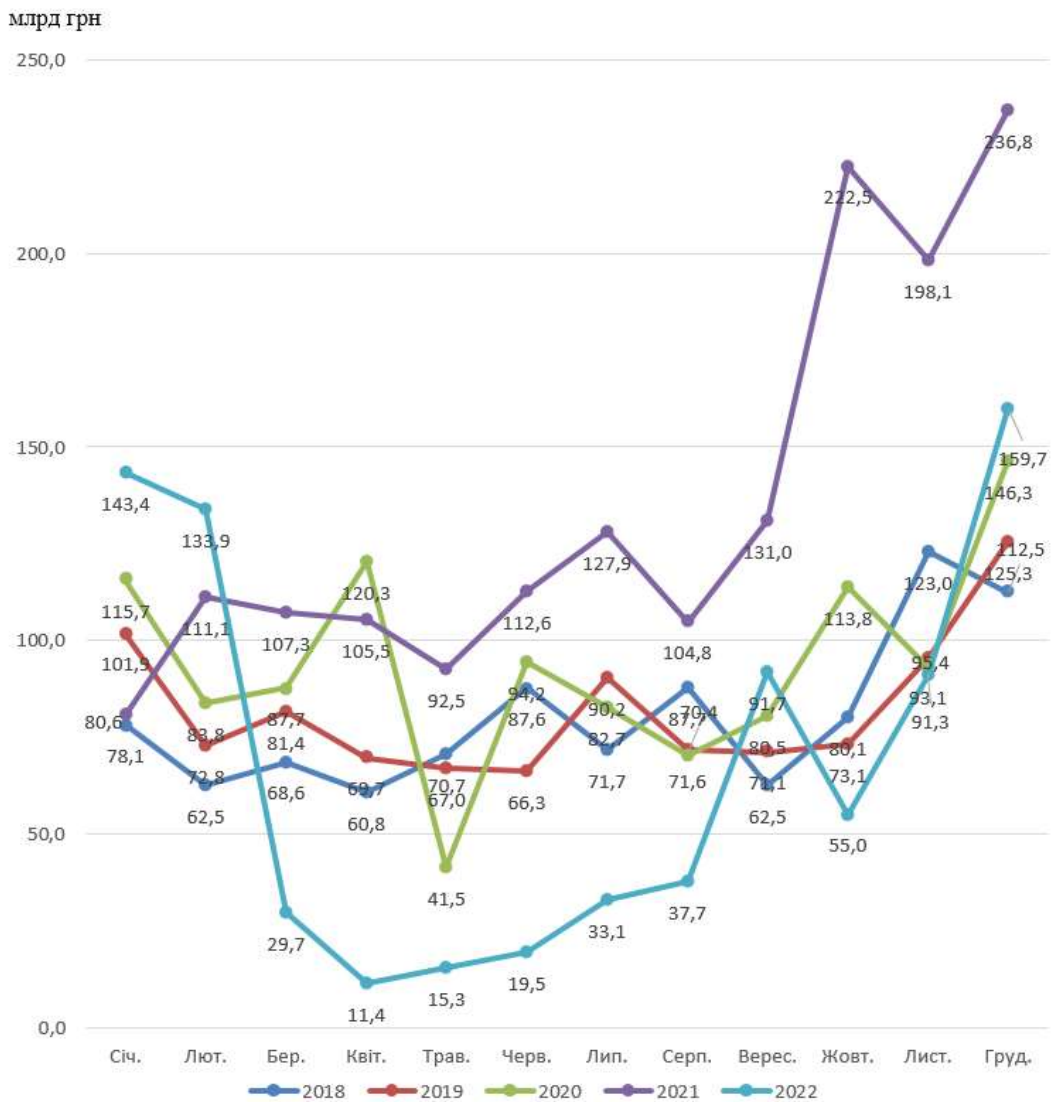

Рисунок 1. Динаміка очікуваної вартості закупівель

Джерело: побудовано автором на основі [5].

Розподіл очікуваної вартості за процедурами закупівель наведено в табл. 1.

Таблиця 1. Розподіл очікуваної вартості за процедурами закупівель за 2018–2022 роки, млн грн

Типи процедур закупівлі	Рік					Абсолютний приріст, +/-	
	2018	2019	2020	2021	2022	2022/2018	2022/2021
1	2	3	4	5	6	7	8
Відкриті торги із публікацією англ. мовою	374691,7	451791,5	584593,6	974198,5	185571,7	-189120,0	-788626,8
Відкриті торги	263480,7	241620,2	242460,5	305795,4	243066,4	-20414,3	-62729,0
Допорогова закупівля	107493,9	42656,2	29898,3	38242,8	11491,8	-96002,1	-26751,0

Закінчення таблиці 1

1	2	3	4	5	6	7	8
Закупівля без використання електронної системи (базова)	106257,9	122142,8	109276,4	79873,8	176729,3	70471,4	96855,5
Переговорна процедура	76674,0	67283,3	69782,1	90365,3	68768,5	-7905,5	-21596,8
Переговорна процедура за нагальною потребою	36424,3	56588,5	35711,4	56216,9	42567,9	6143,6	-13649,0
Конкурентний діалог з публікацією англійською мовою	873,3	3601,0	607,6	0,0	0,0	-873,3	0,0
Переговорна процедура (для потреб оборони)	29,9	21,8	0,0	0,0	0,0	-29,9	0,0
Закупівля за рамковою угодою	0,0	122,3	6658,0	10619,4	2961,1	2961,1	-7658,3
Закупівля без використання електронної системи (Covid-19)	0,0	0,0	26106,2	16302,6	1341,2	1341,2	-14961,4
Пряма закупівля через е-каталог	0,0	13,4	147,2	393,3	390,9	390,9	-2,4
Спрощена процедура закупівлі	0,0	0,0	24569,4	58097,3	85890,2	85890,2	27792,9
Запит ціни пропозиції	0,0	0,0	0,0	426,7	2784,1	2784,1	2357,4
Усього	965925,7	985841,0	1129810,5	1630531,9	821563,1	-144362,5	-808968,7

Джерело: побудовано автором на основі [5].

Протягом 2022 року спостерігається суттєве скорочення процедур закупівель за основними їх типами, що зумовлено, в тому числі, тим, що питання їх прозорості відійшло на другий план. Через вже добре зрозумілі причини на Prozorro було закрито доступ до інформації про всі оборонні закупівлі. Для інших замовників Уряд залишив обов'язок звітувати про всі укладені договори, надавши при цьому можливість зробити це вже після завершення воєнного стану [3].

Конкурентний діалог за досліджуваний період використовувався протягом 2018–2020 років. У 2020 році з'являється такий тип закупівель, як спрощена закупівля, очікувана вартість яких зростає із 24569,4 млн грн. у 2020 році до 85890,2 млн грн. у 2022 році, тобто на 249,58%.

У березні 2020 року для протидії коронавірусу державним замовникам дозволили купувати найнеобхідніші товари та послуги без аукціонів. Таким чином, з'явився новий вид закупівель – закупівля без використання електронної системи Covid-19. Уряд України затвердив спеціальну постанову, в якій визначив перелік таких товарів і послуг, а також процедуру їх придбання. Причиною такого рішення стала пряма залежність життя людей від закупівель ліків, засобів для боротьби з пандемією й апаратів штучної вентиляції легень. Урядова постанова дозволяла не лише знайти постачальника, укласти договір на закупівлю й опублікувати звіт в електронній системі, але й таку операцію можна було провести за 1 добу.

Однак не всі замовники використовували вказаний інструмент з метою економії державних коштів. Траплялися випадки зловживань у сфері закупівель для запобігання поширення пандемії. У березні 2020 року через скорочені переговорні процедури Одеська інфекційна лікарня закупила меблі й інвентар на майже 4 млн. грн. для ліквідації наслідків надзвичайної ситуації, яка спричинена Covid-19 [6].

Крім цього, постачальники значно завищували ціни на певні товари, враховуючи, що попит на них був значним, а ринкова пропозиція не задовольняла його. Як приклад, можна відзначити закупівлі медичних масок. У березні 2020-го року ціни на маски зросли та трималися кілька місяців. В таких умовах окремі замовники були змушені придбавати їх по ціні 25–27 грн за штуку, при тому, що середня ціна за маску з січня по червень 2020-го року коливалась від 0,98 грн до 13,03 грн за штуку. Попри це, слід

зазначити, що розуміючи економічні недоліки відсутності закупівель за конкурентною процедурою окремі замовники все ж проводили відкриті торги для закупівлі товарів призначених для боротьби з Covid-19.

Протягом 2019–2022 років зростала популярність процедури закупівлі із використанням електронного каталогу як швидкого та зручного інструменту закупівлі товарів. Цю процедуру у 2022 році застосовували більше ніж 3,6 тис. замовників для здійснення понад 14 тис закупівель. При цьому очікувана вартість прямих закупівель через е-каталог зростала із 13,4 млн грн у 2019 році до 390,9 млн у 2022 році. А через запит ціни пропозиції, який було введено у 2021 році? замовники протягом 2021–2022 років оголосили закупівель на очікувану вартість 3210,8 млн грн.

Досліджуючи структуру процедур закупівель за очікуваною вартістю (табл. 2) варто відзначити, що найбільша їх питома вага протягом 2018–2021 років припадала на відкриті торги з публікацією англійською мовою від 38,79% у 2018 році і до 59,75% у 2021 році. Це можна пояснити тим, що даний вид закупівлі оголошується за умови, якщо очікувана вартість закупівлі перевищує суму, що еквівалентна: для товарів і послуг – 133 тисячам євро; для робіт – 5150 тисячам євро.

Таблиця 2. Структура очікуваної вартості за процедурами закупівель за 2018–2022 роки, %

Типи процедур закупівлі	Рік					Абсолютний приріст, +/-	
	2018	2019	2020	2021	2022	2022/2018	2022/2021
Відкриті торги із публікацією англ. мовою	38,79	45,83	51,74	59,75	22,59	-16,20	-37,16
Відкриті торги	27,28	24,51	21,46	18,75	29,59	2,31	10,83
Допорогова закупівля	11,13	4,33	2,65	2,35	1,40	-9,73	-0,95
Закупівля без використання електронної системи (базова)	11,00	12,39	9,67	4,90	21,51	10,51	16,61
Переговорна процедура	7,94	6,82	6,18	5,54	8,37	0,43	2,83
Переговорна процедура за нагальною потребою	3,77	5,74	3,16	3,45	5,18	1,41	1,73
Конкурентний діалог з публікацією англійською мовою	0,09	0,37	0,05	0,00	0,00	-0,09	0,00
Переговорна процедура (для потреб оборони)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Закупівля за рамковою угодою	0,00	0,01	0,59	0,65	0,36	0,36	-0,29
Закупівля без використання електронної системи (Covid-19)	0,00	0,00	2,31	1,00	0,16	0,16	-0,84
Пряма закупівля через е-каталог	0,00	0,00	0,01	0,02	0,05	0,05	0,02
Спрощена процедура закупівлі	0,00	0,00	2,17	3,56	10,45	10,45	6,89
Запит ціни пропозиції	0,00	0,00	0,00	0,03	0,34	0,34	0,31
Усього	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	0,00	0,00

Джерело: побудовано автором на основі [5].

У 2022 році найбільша питома вага очікуваної вартості за процедурами закупівель спостерігалась у відкритих торгах. Поряд із цим частка відкритих торгів з публікацією англійською мовою знизилася до 22,59%, що на 37,16% менше, ніж у 2021 році. Таку тенденцію можна пояснити відміною урядом даної процедури у жовтні 2022 року.

Здійснивши розмежування закупівельних процедур на конкурентні та неконкурентні (табл. 3), можна спостерігати, що очікувана вартість конкурентних закупівель протягом 2018–2021 років зростає. Однак у 2022 році цей показник зменшився до 528804,2 млн грн, що на 61,59% менше, ніж у 2021 році.

Таблиця 3. Динаміка конкурентних та неконкурентних закупівель за 2018–2022 роки, млн грн

Показники	Рік					Абсолютний приріст, +/-	
	2018	2019	2020	2021	2022	2022/2018	2022/2021
Конкурентні (надпорогові та допорогові закупівлі)	746539,6	739668,8	882129,3	1376760,7	528804,2	-217735,5	-847956,5
Неконкурентні (переговорна процедура та звіти про укладені договори)	219386,1	246172,1	247681,2	253771,2	292759,0	73372,9	38987,8

Джерело: побудовано автором на основі [5].

Динаміка ж очікуваної вартості неконкурентних закупівель протягом досліджуваного періоду має висхідну тенденцію. В 2022 році їх обсяг сягає 292759,0 млн грн, що на 15,36% більше ніж у 2021 році.

Якщо досліджувати структуру закупівель з позиції конкурентності (табл. 4), то в Україні у сфері публічних закупівель спостерігається переважання питомої ваги конкурентних закупівель над неконкурентними. Однак зростання питомої ваги конкурентних закупівель порівняно з неконкурентними відбувається тільки протягом 2018–2021 років.

Таблиця 4. Динаміка частки конкурентних та неконкурентних закупівель за 2018–2022 роки, %

Показники	Рік					Абсолютний приріст, +/-	
	2018	2019	2020	2021	2022	2022/2018	2022/2021
Конкурентні (надпорогові та допорогові закупівлі)	77,29	75,03	78,08	84,44	64,37	-12,92	-20,07
Неконкурентні (переговорна процедура та звіти про укладені договори)	22,71	24,97	21,92	15,56	35,63	12,92	20,07

Джерело: побудовано автором на основі [5].

У 2021 році питома вага конкурентних закупівель була найвищою і складала 84,44%, при цьому частка неконкурентних зменшилась до 15,56%. Однак у 2022 році, враховуючи особливості закупівель в умовах воєнного стану, в Україні відбувається зростання частки неконкурентних закупівель на 20,07% до рівня 35,63%.

За даними електронної системи закупівель у 2022 році у відкритих торгах середня кількість тендерних пропозицій становить 2,47, у закупівлях за рамковими угодами – 2,87, у відкритих торгах із публікацією англійською мовою – 2,71. Поряд із цим у відкритих торгах із особливостями середня кількість тендерних пропозицій у 2022 році склала тільки 1,6, що було зумовлено можливістю визначати переможця навіть тоді, коли подано лише одну тендерну пропозицію [5].

Ефективність публічних закупівель прийнято вимірювати такими показниками, як рівень конкуренції або відносної економії. Остання в 2021 та 2022 роках складає майже 6%. Це означає, що провівши тендер, замовник у середньому отримував ціну на 6% нижче, ніж рівень очікуваної вартості.

Економія коштів у закупівлях (різниця між очікуваними вартостями й переможними пропозиціями закупівель), які успішно завершилися, в 2020 році склала більш ніж 47,3 млрд грн, у 2021 році – близько 60 млрд грн, а у 2022 році – майже 20 млрд грн.

Отож, саме прозорість для закупівель в Україні залишається найбільш дієвим антикорупційним запобіжником, і його втрачати було б безвідповідально. Наразі єдиним способом провести дослідження та здійснити оцінювання публічних закупівель на основі відкритих даних є інформація в Prozorro. Однак, на превеликий жаль, сьогодні у Prozorro немає повної інформації про проведені протягом воєнного часу закупівлі.

Беручи до уваги таку проблему та враховуючи ту обставину, що розпорядники бюджетних коштів подають відомості про закупівлі та укладені договори до Державної казначейської служби України, а ці відомості відсутні у відкритому доступі, доцільно було б налагодити інтеграцію систем Prozorro та ДКСУ для обміну даними. З метою аналізу закупівель періоду повномасштабної війни, саме в такий спосіб більшість критично важливих даних можна відновити. Крім того, у майбутньому така єдина система звітування за договорами розв'язала б ризик втрати інформації, а також заощадила як бюджетні кошти, так і час, який замовники витрачають для звітування [7].

Висновки. Система публічних закупівель є одним із важливих засобів соціально-економічних перетворень у країні, а їх відкритість і прозорість – один з ключових принципів. Війна значно ускладнила саме проведення закупівель, що суттєво вплинуло на публікацію інформації про них, значно зменшилась і сама кількість замовників. Протягом 2022 року спостерігається суттєве скорочення процедур закупівель за основними їх типами. Сьогодні у Prozorro немає повної інформації про проведені протягом воєнного часу закупівлі. Саме тому доцільним та актуальним постає питання налагодження інтеграції систем Prozorro та ДКСУ для обміну даними.

Conclusions. Thus, summarizing the results of the conducted research, we can state that the public procurement system is one of the important means of socio-economic transformations in the country, and openness and transparency is one of the key principles. The war significantly complicated the conduct of purchases, which significantly affected the publication of information about them, and the number of customers decreased significantly. During 2022, there will be a significant reduction in procurement procedures by their main types. Today, Prozorro does not have complete information on wartime purchases. That is why the issue of establishing the integration of the Prozorro and DKSU systems for data exchange becomes expedient and relevant.

Список використаних джерел

1. Юрій Е. О. Особливості публічних закупівель в Україні в умовах воєнного стану. *Фінансові інструменти сталого розвитку економіки* : матер. 5-ої Міжнар. наук.-практ. конф. м. Чернівці, 27 квітня 2023 р. / Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича. Чернівці, 2023. С. 98–101. URL: <https://archer.chnu.edu.ua/xmlui/handle/123456789/7313> (дата звернення: 15.01.2024).
2. Грицишен Д. О., Свірко С. В., Супрунова І. В. Публічні закупівлі в умовах реформування системи управління державними фінансами: аналітичний аспект. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. № 7. 2019. URL: http://www.dy.nayka.com.ua/pdf/7_2019/5.pdf (дата звернення 15.01.2024).
3. Юрій Е. О., Грубляк О. М. Сучасні тенденції публічних закупівель та моніторингу їх процедур в Україні. *Науковий вісник Чернівецького університету. Економіка* : зб. наук. праць. 2022. Вип. 840. С. 48–58. URL: <https://archer.chnu.edu.ua/xmlui/handle/123456789/6988>.
4. Гермашев Ю. Війна і Prozorro: як жили публічні закупівлі у перші півроку повномасштабного вторгнення. 2022. URL: <https://ti-ukraine.org/research/vijna-i-prozorro-yak-zhyly-publichni-zakupivli-u-pershi-piv-roku-povnomasshtabnogo-vtorgnennya/> (дата звернення: 15.01.2024).
5. Публічний модуль аналітики BI Prozorro. URL: <https://bi.prozorro.org/hub/stream/aaec8d41-5201-43ab-809f-3063750dfafd> (дата звернення: 15.01.2024).
6. Пилипенко Я. Рік закупівель за процедурою Covid-19. 2021. URL: <https://dozorro.org/blog/rik-zakupivel-za-proceduroyu-covid-19> (дата звернення: 15.01.2024).
7. Гермашев Ю. Утричі менше: як удосконалити звітування за договорами. 2022. URL: https://ti-ukraine.org/wp-content/uploads/2022/11/Utrychi-menshe_DOZORRO-TI-Ukraine-1.pdf (дата звернення: 15.01.2024).

References

1. Yurii E. O. (2023). Osoblyvosti publichnykh zakupivel' v Ukrayini v umovakh voyennoho stanu [Peculiarities of public procurement in Ukraine under martial law]. *Finansovi instrumenty staloho rozvytku ekonomiky*: mater. 5-oyi mizhnar. nauk.-prakt. konferentsiyi (Chernivtsi, 27 kvitnya 2023 r.). Chernivtsi: Chernivets. nats. un-t im. YU. Fed'kovycha, pp. 98–101. Available at: <https://archer.chnu.edu.ua/xmlui/handle/123456789/7313> (accessed: 15 January 2024).
2. Hrycyshen D. O., Svirko S. V., Suprunova I. V. (2019). Publichni zakupivli v umovakh reformuvannya

- systemy upravlinnya derzhavnymy finansamy: analitychnyy aspekt [Public procurement in the context of reforming the state finance management system: analytical aspect]. *Derzhavne upravlinnya: udoskonalennya ta rozvytok*, no. 7. Available at: http://www.dy.nayka.com.ua/pdf/7_2019/5.pdf (accessed 15 January 2024).
3. Yurii E. O., Grublyak O. M. (2022). Suchasni tendentsiyi publichnykh zakupivel' ta monitorynhu yikh protsedur v Ukraini [Modern trends of public procurement and monitoring of their procedures in Ukraine]. *Naukovyy visnyk Chernivets'koho universytetu: Ekonomika: zb. nauk. prats'*. Chernivtsi: Chernivets'kyy natsional'nyy universytet, vol. 840, pp. 48–58. Available at: <https://archer.chnu.edu.ua/xmlui/handle/123456789/6988> (accessed 15 January 2024).
 4. Germashev Y. (2022). Viyna i prozorro: yak zhyly publichni zakupivli u pershi piv roku povnomasshtabnoho vtorhnennya [War and prozorro: how public procurement lived in the first six months of the full-scale invasion]. Available at: <https://ti-ukraine.org/research/vijna-i-prozorro-yak-zhyly-publichni-zakupivli-u-pershi-piv-roku-povnomasshtabnogo-vtorgnennya/> (accessed 15 January 2024).
 5. Publichnyi modul analityky BI Prozorro [Public module of BI Prozorro analytics]. Available at: <https://bi.prozorro.org/hub/stream/aaec8d41-5201-43ab-809f-3063750dfafd> (accessed 15 January 2024).
 6. Pylypenko Ya. (2021). Rik zakupivel' za protseduroyu Covid-19 [The year of purchases according to the procedure of Covid-19]. Available at: <https://dozorro.org/blog/rik-zakupivel-za-proceduroyu-covid-19> (accessed 15 January 2024).
 7. Germashev Y. (2022). Utrychi menshe: yak udoskonalyuvaty zvituvannya za dohovoramy [Three times less: how to improve reporting under contracts]. Available at: https://ti-ukraine.org/wp-content/uploads/2022/11/Utrychi-menshe_DOZORRO-TI-Ukraine-1.pdf (accessed 15 January 2024).